

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

ze skargi R. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.

II AKa 365/20,

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 4 września 2024 r.,

- 1. pozostawia skargę bez rozpoznania w części dotyczącej postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt II AKa 365/20;**
- 2. w pozostałym zakresie stwierdza swoją niewłaściwość i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie.**

s.h.

UZASADNIENIE

Skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki z dnia 17 stycznia 2024 r., która wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 8 lipca 2024 r., R. J. (dalej: „skarżący”), działając przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o: stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. akt II AKa 365/20 toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie II Wydziałem Karnym (pkt. 1), przyznanie skarżącemu od Skarbu

Państwa kwoty 20.000 zł (pkt. 2) oraz zasądzenie od Skarbu Państwa kosztów niniejszego postępowania (pkt. 3).

W uzasadnieniu skargi wyjaśniono, że postępowanie karne wobec skarżącego zostało zainicjowane na mocy postanowienia Prokuratora Okręgowego w L. o wszczęciu śledztwa z dnia 17 stycznia 2013 r. i zostało zakończone skierowaniem wobec niego aktu oskarżenia. Postępowanie sądowe trwało ponad dwa lata i zostało zakończone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z 2 marca 2017 r. Przedmiotowy wyrok został zaskarżony, a następnie na mocy Wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 7 grudnia 2017 r. (II AKa 301/17) skarżący został uniewinniony od części zarzutów a co do pozostałych sprawa została skierowana do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie. Sprawa następnie prowadzona była pod sygnaturą XVIII K 69/18 i została zakończona wyrokiem Sądu Okręgowego z 4 czerwca 2020 r., zgodnie z którym skarżący został uniewinniony od zarzucanych mu czynów. Z przedmiotowym rozstrzygnięciem nie zgodził się Prokurator Okręgowy w L. i w dniu 16 października 2020 r. wniósł apelację. Postępowanie apelacyjne toczyło i nadal, w ocenie skarżącego, toczy się pod sygnaturą II AKa 365/20 i jak wskazuje skarżący tego postępowania dotyczy niniejsza skarga. Ostatecznie wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 24 października 2023 r. zmieniono częściowo zaskarżony wyrok i skierowano sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie (m.in. w zakresie rozstrzygnięcia co do kosztów). Do dnia dzisiejszego Sąd Apelacyjny nie przekazał akt do Sądu Okręgowego, a sprawa nie została podjęta po raz kolejny.

W ocenie skarżącego, całkowitym zaprzeczeniem zasady rozstrzygania sprawy „bez nieuzasadnionej zwłoki”, było i w zasadzie nadal jest postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w ramach sprawy o sygn. AKa 365/20. Skarżący zwraca uwagę, że mimo wyznaczania przez Sąd Apelacyjny w Warszawie terminów rozpraw w dniu 22 kwietnia 2021 r. (brak powodu zdjęcia sprawy z wokandy), w dniu 28 października 2021 r. (zwolnienie lekarskie), w dniu 12 stycznia 2022 r. (zwolnienie lekarskie), w dniu 24 stycznia 2022 r., (zwolnienie lekarskie), pierwsza rozprawa odbyła się dopiero w dniu 25 lutego 2022 r., jednak została odroczona wobec braku stawienia Prokuratora z PO

w L., który w ogóle nie pojawiał się na wyznaczonym terminie rozprawy (oraz nie odbierał telefonu). Zatem faktycznie pierwsza rozprawa apelacyjna odbyła się w dniu 7 lipca 2022 r. a zatem prawie dwa lata po wniesieniu apelacji. W niniejszej sprawie zdaniem skarżącego niezaprzeczalnie doszło do przewlekłości postępowania, aczkolwiek w świetle działań Sądu Apelacyjnego w Warszawie uznać należy, że przewlekłość ta nie jest wynikiem zaniedbań czy uchybień ze strony Sądu (zdjęcie z wokandy z powodu zwolnień lekarskich).

Zdaniem skarżącego, przewlekłość postępowania w niniejszej sprawie powstała także, z powodu nieprofesjonalnego działania Prokuratury Okręgowej w L. W toku postępowania zdarzały się przypadki, iż Prokurator Okręgowy w L. w ogóle nie pojawiał się na wyznaczonym terminie rozprawy (ta jak w dniu 25 lutego 2022 r.). Nadto Prokuratura Okręgowa w L. otrzymała jasne wytyczne co do opinii biegłego jakiej oczekuje Sąd Apelacyjny w Warszawie (7 lipca 2022 r.), otrzymując termin dwóch miesięcy na jej przeprowadzenie, jednak w pierwotnie wyznaczonym terminie opinii tej nie zdołała przeprowadzić i wniosła o jego wydłużenie o kolejne dwa miesiące, tj. do 7 grudnia 2022 r. Pomimo przedłużenia terminu, Prokuratura nadal nie była w stanie dostarczyć do Sądu opinii biegłego, Sąd Apelacyjny wyznaczył ostateczny termin na 30 marca 2023 r. Nadto mimo stanowiska Sądu Apelacyjnego co do podmiotów, które mogą przeprowadzić przedmiotową ekspertyzę, Prokuratura Okręgowa w L. przedstawiała propozycje podmiotów, które nie spełniały wymogów Sądu Apelacyjnego. Następnie Prokuratura wniosła o ponowne przedłużenie terminu do 31 maja 2023, na co Sąd Apelacyjny wyraził zgodę. Prokuratura jednak nadal nie zleciła ekspertyzy właściwym podmiotom, próbując przerzucić odpowiedzialność w tym zakresie na Sąd Apelacyjny. Prokuratura Okręgowa przedłużyła zatem postępowanie o prawie rok i ostatecznie nie przedstawiła przedmiotowej ekspertyzy. Co warte odnotowania, potrzebę przeprowadzenia przedmiotowej opinii obrońca R. J. podnosił już w postępowaniu o sygn.. XVIII K 244/14, formułując również zarzut braku tej opinii w apelacji od wyroku z dnia 2 marca 2017 r. (akt XVIII K 244/14). W istocie zatem prokuratura dysponowała okresem ponad 5 lat na przeprowadzenie właściwej opinii. Zdaniem skarżącego, Sąd Apelacyjny niezasadnie przedłużał czas Prokuraturze na przeprowadzenie opinii. Prokuratura miała wiele lat na jej przeprowadzenie

i z niewiadomych względów nie uczyniła tego, jednak brak stanowczości Sądu Apelacyjnego w tym zakresie przysłużył się do przewlekłości postępowania. Od wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny (24 października 2023 r.) nie przekazał akt Sądowi Okręgowemu do dalszego prowadzenia sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Natomiast z przepisu art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania wynika, że niezbędnym warunkiem dopuszczalności skargi o stwierdzenie przewlekłości postępowania jest jej wniesienie w postępowaniu służącym rozpoznaniu sprawy. Skarga na przewlekłość ma przede wszystkim za zadanie eliminowanie i zapobieganie przewlekłości przez dyscyplinowanie sądu meriti do podejmowania terminowych i właściwych czynności prowadzących do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Przez tok postępowania w sprawie, w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, należy rozumieć postępowanie co do istoty sprawy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że skarga na przewlekłość postępowania wniesiona już po jego prawomocnym zakończeniu nie może odnieść skutku i jest niedopuszczalna, chyba że dotyczy postępowania przed Sądem Najwyższym (zob. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego

z 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13; postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 sierpnia 2014 r., III SPP 159/14, z 10 czerwca 2014 r., III SPP 110/14; z 3 września 2019 r., I NSP 73/19; z 12 października 2023 r., I NSP 204/23).

W niniejszej sprawie bezsporne jest, że postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w sprawie o sygn. II AKa 365/20 zostało zakończone z dniem 24 października 2024 r., tj. z chwilą wydania przez Sąd Apelacyjny w Warszawie wyroku utrzymującego w mocy zaskarżony apelacją wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 4 czerwca 2020 r., XVIII K 69/18 (k. 2424, t. XII akt sprawy II AKa 365/20). A zatem w zakresie kwestionowanego etapu postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie II AKa 365/20 skarżący złożył skargę na przewlekłość po prawomocnym jego zakończeniu.

W związku z powyższym, Sąd Najwyższy w zakresie pkt 1 sentencji, stosownie do art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 w zw. z art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość pozostawił skargę bez rozpoznania.

Jednakże Sąd Najwyższy podkreśla, że ze względu na to, iż wskazany wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie w zakresie pkt. VII (orzeczenie przepadku) i X (orzeczenie kosztów) uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie i przekazał go w tym zakresie do ponownego rozpoznania, otwartą kwestią pozostaje ocena pod względem prawidłowości postępowania na tym etapie. Tym bardziej, że w uzasadnieniu skarżący kwestionował głównie opóźnienia związane z przekazaniem akt Sądowi Okręgowemu w Warszawie do dalszego prowadzenia sprawy. Należy jednak wskazać, że zgodnie z treścią art. 4 ust. 1b ustawy o skardze na przewlekłość – jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem okręgowym i sądem apelacyjnym – właściwy do jej rozpoznania w całości jest sąd apelacyjny. Ze wskazanej treści skargi wynika zatem, że dotyczy ona postępowania prowadzonego między Sądem Apelacyjnym w Warszawie i Sądem Okręgowym w Warszawie, stąd właściwy do jej rozpoznania w całości jest Sąd Apelacyjny w Warszawie.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy w zakresie pkt 2 sentencji niniejszego postanowienia na podstawie art. 4 ust. 1a ustawy o skardze na przewlekłość oraz art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze

na przewlekłość stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał skargę do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie.

s.h.

[ms]